

ERTA BOLALARDA OBSTRUKTIV BRONXIT BILAN TIMOMEGALIYA VA T EKSIZYON HALQA RESEPTORLARI

Burkhanova Dilovar Sadridinovna
Farmakologiya fani assistenti
Samarkand Davlat Tibbiyot Universiteti

Anotatsiya: Kichkina bolalarda obstruktiv bronxit bilan timomegaliya T-limfopoez timusda kamroq bo'ladi, xuddi eksizyon halqalarining T-retseptorlari kabi. T eksizyon halqasi retseptorlari DNK kabi halqa shaklidagi molekulalar bo'lib, ular faqat T hujayralarida aniqlanadi, ba'zi adabiyotlarda ular timus bezidan emigratsiya qilinganligi va T-limfotsitlarning etilish intensivligi va ularning ushbu bezdan emigratsiyasining o'lchovi bo'lib xizmat qilishi mumkin, ya'ni timusning funktsional faoliyati uchun. Murakkab davolash uchun biofeedback paytida immunomodulator preparatning qo'shilishi buzilgan T-limfopoezni tiklashga yordam beradi va TREC tarkibi sog'lom bolalarda timomegaliyasiz deyarli darajaga etadi.

Kalit so'zlar: Timomegali; obstruktiv bronxit; bolalar, T-retseptorlarini kesish halqalari;

Аннотация: Тимомегалия с обструктивным бронхитом у детей раннего возраста Т-лимфопоэз намного мало в вилочковой железе, то как Т-рецепторы эксцизионных колец. Т рецепторы эксцизионных колец представляют собой кольцевидные молекулы как ДНК, которые определяются только в Т-клетках, некоторых литературах указывают что эмигрировавших из вилочковой железы и могут служит мерой интенсивности созревания Т-лимфоцитов и их эмиграции из этой железы, т.е. для функциональной активности тимуса. Для комплексного лечения и добавлением иммуномодулирующего препарата при БОС способствует восстановлению нарушенного Т-лимфопоэза, причем содержание ТРЭК практически достигает уровня у здоровых детей без тимомегалии.

Ключевые слова: Тимомегалия ; обструктивный бронхит; дети, Т-рецепторные эксцизионные кольца;

Anotation: Thymomegaly with obstructive bronchitis in young children T-lymphopoiesis is much less in the thymus, like T-receptors of excision rings. T excision ring receptors are ring-shaped molecules like DNA that are detected only in T cells, some literature indicates that they emigrate from the thymus gland and can serve as a measure of the intensity of maturation of T lymphocytes and their emigration from this gland, i.e. for the functional activity of the thymus. For complex treatment, the addition of an immunomodulatory drug during biofeedback helps restore impaired T-lymphopoiesis, and the content of TREC almost reaches the level in healthy children without thymomegaly.

Key words: Thymomegaly; obstructive bronchitis; children, T-receptor excision rings.

Yosh bolalarda ko'pincha limfoid to'qimalarning giperplaziyasi, shu jumladan timus bezining to'qimalari - timomegaliya kuzatiladi. Ko'pgina tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, hayotning birinchi yilida bo'lgan bunday bolalar o'tkir respiratorli infeksiyalar, kamqonlik, raxit, turli xil ovqatlanish buzilishlaridan aziyat chekishadi va ularda allergik reaksiyalar paydo bo'lishi ehtimoli ko'proq. 3 yoshgacha bo'lgan kattalashgan timus bezi bo'lgan bolalarning yarmidan ko'pi ARVI ning og'irroq va uzoq davom etishi bilan tez-tez kasal bo'lgan bolalar guruhiga kiradi. Bunday klinik ko'rinishlar timomegaliyada immunitet tizimining faoliyati buzilganligi natijasidir. Aniqlanishicha, bolalarda timus giperplaziyasi bilan, undagi timositlar sonining ko'payishiga qaramay, T-limfopeniya CD4+ hujayralarning ustun pasayishi bilan kuzatiladi. Oldingi ishlarda biz bolalarda timomegaliyada timus bezining funktsional holatini o'rganish, ya'ni T-limfopoez jarayonlarini undan T-hujayralarning emigratsiyasini tavsiflovchi ko'rsatkichlar orqali o'rganish; timomegaliya bilan og'rikan bolalarda timus bezining funktsional faolligi yosh normasiga nisbatan pasayganligi ko'rsatilgan. Ilgari immunomodulyator taktivin preparati bolalarda timomegaliya bilan tez-tez uchraydigan interkurent infeksiyalarning oldini olishga qaratilgan ijobiy ta'sir ko'rsatishi ko'rsatilgan. O'tkir nafas olish jarayonida timomegali bo'lgan bolalar uchun immunomodulyatorni davolashda ijobiy dinamika qayd etiladi: yo'talning tezroq yo'qolishi, kamroq aniq kataral simptomlar, kasallikning uzoq va murakkab kursining yo'qligi; immunologik jihatdan taktivin T-limfotsitlar va ularning subpopulyatsiyalari (CD4, CD8) sonini ko'paytirishga yordam beradi. Ushbu ishda biz obstruktiv bronxit bilan og'rikan yosh bolalarda timomegaliyada immunomodulyatorning T-limfopoezga ta'sirini o'rgandik. T-limfopoez TREC darajasi bilan baholandi (T-retseptorlarni kesish halqalari). TREC'lar timus bezidagi T-limfotsitlarning differentsiatsiyasi jarayonida T-hujayra retseptorlari genlarini qayta tashkil etish jarayonida hosil bo'lgan dumaloq DNK molekulalari. Bu tuzilma faqat undan yaqinda emigratsiya qilingan T hujayralarida aniqlanadi va T limfotsitlarining pishib etish intensivligi va ularning timus bezidan emigratsiyasi, ya'ni bu organning funktsional faolligi o'lchovi bo'lib xizmat qiladi.

Material va metodlar: TREC darajalari 2 oylikdan 1,5 yoshgacha bo'lgan timomegaliya bilan og'rikan 25 bolada aniqlandi. Barcha bolalarga uning balandligida BOS tashxisi qo'yilgan. Bemorlar statsionar davolanayotgan edi. Qabul qilingan paytdan boshlab, bolalar 5 kun davomida kuniga 1 mkg / kg dozada intranasal immunomodulyator oldilar. siyanozning paydo bo'lishi, xirillash bilan tez shovqinli nafas olish, tarqoq quruq xirillash va o'pkada ba'zan nam o'rta pufakchali xirillash, ichishdan bosh tortish, periferik qon tahlilidagi "yallig'lanish" o'zgarishlar va

intoksikatsiyaning boshqa belgilari - buning uchun asos bo'ldi. barcha bolalarga antibakterial terapiyani buyurish. Bronxo-obstruktiv sindromni davolash bronxlarning drenaj funksiyasini yaxshilash, yallig'lanishga qarshi va bronxodilatator terapiyasini o'z ichiga oladi. Gormonal terapiyadan tashqari, ushbu guruhdagi bolalar davolanishda foydalanilmagan. Qon namunasi ikki marta o'tkazildi: davolash boshlanishidan oldin va terapiya tugaganidan 1 kun o'tgach. Taqqoslash guruhiga kasalxonaga yotqizilgan va shunga o'xshash terapiya olgan, ammo immunomodulyator kiritilmagan, qabul qilinganidan keyin va 6 kundan keyin yana tekshirilgan BOS va timomegali bo'lgan 5 nafar bola kiritilgan. Mononuklyar hujayralar tekshirilgan bolalarning periferik qonidan Fikol-Verografin (Sigma) ning bir bosqichli zichlik gradientida santrifüjlash orqali ajratilgan. DNK 1×10^6 mononuklear hujayralardan ajratilgan. TREC nusxasi raqamini hisoblash ma'lum TREC DNK konsentratsiyasiga ega bo'lgan plazmidning suyultirilishidan tuzilgan standart egri chiziq yordamida amalga oshirildi. Plazmid inson timositlarining TREC DNKsini klonlash orqali olingan. Timomegali bilan kasallangan yosh bolalarning periferik qon limfotsitlaridagi TREC soniga immunomodulyator terapiyaning ta'siri (1 ming limfotsitga nusxa) Qabul qilingandan keyin 6 kundan keyin Immunomodulyator terapiyasini olgan bolalar 17,62 (11,81-35,72) * 580140-5801-son. guruh 17.36 (8.29—29.33) 10.02 (9.87—21.33) Ko'rinib turibdiki, biofeedbackni kompleks davolashda immunomodulyatorlarni qo'shish bilan davolash (intranazal 5 kun davomida) TREC tarkibining statistik jihatdan sezilarli darajada oshishiga olib keladi: gacha: 1 ming periferik qon limfotsitiga 58,10 (27,43-80,40) nusxa va TREC darajasi timomegalisiz sog'lom bolalarda TREC tarkibining 80% ga etadi - 1 ming limfotsitga 73,34 (53,99-83,84) nusxa (p104) . Taqqoslash guruhida TREC o'z ichiga olgan hujayralar darajasi o'zgarmadi (p>0,05). Shunday qilib, bizning tadqiqotimiz gormonal terapiya va murakkab biofeedback terapiyasiz immunomodulyatorni qo'llashdan keyin periferik qon limfotsitlarida TREC tarkibining statistik jihatdan sezilarli o'sishini ko'rsatdi (Wilcoxon testi uchun p = 0,01). Bundan tashqari, timomegali bo'lmagan bolalarda TREC darajasi amalda TREC tarkibiga yetdi. Shuning uchun, biofeedbackni kompleks davolashga immunomodulyatorni qo'shish timomegaliyada T-limfopoezni tiklashga yordam beradi deb taxmin qilish mumkin.

Xulosa: Hozirgi kunga qadar immunomodulyatorning farmakologik ta'sirining asosi T-hujayralarining immun javobi pasayganda: Th1 sitokinlarini (shu jumladan IL-2 va IFN γ) ishlab chiqarishni ko'paytirish va sitotoksik T hujayralarining faolligini rag'batlantirishdir, deb ishonilgan. , T-limfotsitlar sonini normallashtirish, T va B hujayralari nisbati, shuningdek, T hujayralarining subpopulyatsiyasi; bundan tashqari, u gematopoetik ildiz hujayralarining funksiyasiga foydali ta'sir ko'rsatadi. Faraz qilaylik, timusning peptid gormonlari immunitet tizimining periferik qismida T-limfotsitlarning ba'zi "etilishiga" sabab bo'ladi, ammo bu hodisani tasdiqlovchi aniq eksperimental ma'lumotlar yo'q edi. Bu ish timus peptidlariga asoslangan dorilarning

yana bir ta'siri ularning T-hujayralarining differentsiatsiyasiga ta'siri bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi. Biroq, immunomodulyatorlarning farmakologik ta'siri uning timusdan T hujayralarining emigratsiyasiga ta'siri bilan bog'liqligini ta'kidlash uchun namuna hajmini oshirish va bu yo'nalishdagi tadqiqotlarni davom ettirish kerak.

Adabiyotlar:

1. Raxmatullayevna, X. G., Azizjon o'gli, S. B., & Abdumajidovna, X. M. (2024). SHAKARNI KAMAYTIRADIGAN O'SIMLIK. *Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi*, 18(5), 36-45.
2. Rakhmatullaevna, K. G. (2024). Herbal Sugar-Lowering Plant. *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education (2993-2769)*, 2(3), 1-7.
3. Raxmatullayevna, X. G., & Zafarovich, B. B. (2024). OG'IZDAN BADBO'Y HID KELISHI. *Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi*, 18(5), 46-55.
4. Хасанова, Г. Р., & Соатова, М. З. (2024). ЛЕЧЕБНЫЕ СВОЙСТВА АЛЫЧА (PRUNUS CERASIFERA EHRH). *Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi*, 18(5), 28-35.
5. USMONOVA, M., ERNAZAROVA, M., QO'YLIYEVA, M. U., & XASANOVA, G. DORIXONA FAOLIYATINI TASHKIL ETISH, DORILAR SAQLASH CHORA TADBIRLARI.
6. Xasanova, G. R. (2023). MINERAL MODDALARNING INSON HAYOTIDAGI AXAMIYATI. *Journal of new century innovations*, 26(4), 102-108.
7. Xasanova, G. R., Abluraxmonova, D., & Eshmuxammatova, D. (2023). BUYRAKLAR TO'GRISIDA FIKRLASHAMIZ. *Journal of new century innovations*, 25(1), 38-46.
8. Raxmatullayevna, X. G. (2023). DORIVOR O'SIMLIKlardan AJRATIB OLINGAN ODDIY EKSTRAKTLARNING SHIFOBAXSH XUSUSIYATLARI HAQIDA. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 15(5), 44-48.
9. Xasanova, G. R., & Salohiddin o'gli, M. M. (2023). SHIFOBAXSH CHOY HISLATLARI. *Journal of new century innovations*, 25(1), 47-53.
10. Karomatov, N. T. (2023). DAFNA BARGI EFIR MOYI (LAVR-LAURUS). *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 15(2), 126-129.
11. Хасанова, Г. Р. (2023). ШИФОБАХШ АНОР-PUNICA GRANATUM L. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 15(5), 33-36.
12. Xasanova, G. R., & Ernazarova, M. E. (2022). SHIFOBASH QOQI O'TINING FOYDALI JIHATLARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(Special Issue 4-2), 989-991.
13. Yakubova, S. R., & Xasanova, G. R. (2022). KAMQONLIK HAQIDA TUSHUNCHA. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(Special Issue 4-2), 897-900.
14. Хасанова, Г. Р., Усманова, М. Б., & Нажмитдинов, Х. Б. (2022). ВИТАМИНГА БОЙ ЛОВИЯ (PHASCOLUS) ЎСИМЛИГИНИНГ УМУМИЙ ХУСУСИЯТЛАРИ. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(9), 333-336.
15. Махмудова, А. Ш. К., Гайбуллаева, К. Ф. У., & Хасанова, Г. Р. (2022). СОҒЛОМ ОВҚАТЛАНИШ ТАРЗИ. *Ta'lim fidoyilari*, 24(17), 571-575.
16. Хасанова, Г. Р., & Усмонова, М. Б. (2022). Применение фасоли (phascolus) в медицине. *Science and Education*, 3(11), 117-125.

17. Xasanova, G. R., Ernazarova, M. E., & SHIFOBASH, Q. O. (2022). № Special Issue 4-2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/shifobash-qoqiotining-foydali-jihatlari>, 3.
18. Daminovich, K. N., Raxmatullayevna, X. G., & Sherali o'g'li, A. M. (2024). ODDIY ZIRK-BERBERIS VULGARIS L. *Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi*, 19(2), 185-191.
19. Raxmatullayevna, X. G., Mustafo o'gli, O. S., & Laylo, K. (2024). OLMA VA BOSHQA SIRKA TURLARINING DORIVOR XUSUSIYATLARI HAQIDA. *Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi*, 19(2), 192-201.
20. Rakhmatullaevna, K. G. (2024). Herbal Sugar-Lowering Plant. *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education* (2993-2769), 2(3), 1-7.
21. Xasanova, G. R. (2022). White mulberry.
22. Khasanova, G. R., & Olimov, S. M. (2022). Ordinary mountain Basil-*origanum vulgare*.
23. Khasanova, G. R., & Eldor, U. (2023). THE IMPORTANCE OF MINERALS IN HUMAN LIFE. *Journal of new century innovations*, 26(4), 109-115.
24. Kodirov, N. D., & Khasanova, G. R. (2023). Characteristics of the Almond (*Amygdalus L.*). *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education* (2993-2769), 1(8), 188-193.
25. Khasanova Gulbahor Mamatova Zarnigor Murzabekov Suhrob Pumpkin (Тыква) – *Cucurbita L* AMERICAN Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education Volume 02, Issue 03, 2024 ISSN (E): 2993-2769
26. Khasanova Gulbahor Eshonqulov Azizbek Muhammadiyev Akobir The Role of Medicinal Plants in the Development of the Pharmaceutical Industry in Uzbekistan AMERICAN Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education Volume 02, Issue 03, 2024 ISSN (E): 2993-2769
27. Khasanova Gulbahor Sobirov Hasan Ahadov Igor Medicinal Properties of Alycha (*Prunus Cerasifera Ehrh*) AMERICAN Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education Volume 02, Issue 03, 2024 ISSN (E): 2993-2769
28. Роль лекарственных растений в развитии Фарм промышленности Узбекистана. *Young Scientist Research Journal Of Kararalpakstan* Vol 2 issue 2 2023 Хасанова Г.Р. Дониёрова С.О
29. Хасанова Г.Р. Махмудова М.М. Нажмиддинов Х.Б. Современные подходы к лечению острых и хронических болей у пациентов с заболеваниями опорно-двигательного аппарата. Фокус на безопасность фармакотерапии *Ta'lim fidoylari*>> Respublika ilmiy uslubiy jurnali 10-сон октябрь 2021й
30. Хасанова Г.Р. Якубова С.Р. Современные технологии диагностики и лечения в Стоматологии и краниофициальных исследований>> SPECIAL ISSUE 18-19 март 2022й
31. Боймуродов Э.С. Хасанова Г.Р. Олимов Фармакология фанига кириш. Фаннинг бошқа фанлар билан боғлиқлиги, келиб чиқиш тарихи. Экономика и социум>> № 11.90.2021 ISSN 2225-1545 11(90) 20-21 ноябрь 2021
32. Шукурова Д.Й. Хасанова Г.Р. Олимов С. Таркибида эфир мойи бўлган доривор ўсимликлар ва маҳсулотлар. Экономика и социум>> № 11(90)2021. ISSN 2225-1545 11-сон 20-21 ноябрь 2021й.
33. Khasanova Gulbahor. Mamatova Zarnigo Murzabekov Suhrob Saffron or Crocus (*Zafaron*) – *Crocus Sativus L.* AMERICAN Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education Volume 02, Issue 03, 2024 ISSN (E): 2993-2769
34. Хасанова Г.Р. Кодиров Н. ДЛЕКАРСТВЕННЫЕ РАСТЕНИЯ, СОДЕРЖАЩИЕ ФИТОНЦИДЫ
ЖУРНАЛ ГЕПАТО-ГАСТРОЭНТЕРОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ
СПЕЦИАЛЬНЫЙ ВЫПУСК ISSN 2181-1008 Doi Journal 10.26739/2181-1008.

35. Хасанова Г.Р.Усманова МБ Geksikon shamchasini tayorlashda uning asosni almashtirish. SCIENCE AND EDUCATION ISSN 2181-0842. VOLUME 3, ISSUE 11 Ноябрь 2022
36. . Хасанова Г.Р The Importance of Essential Oils for Plants and Methods of Their Separation AMERICAN Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education *Volume 02, Issue 05, 2024 ISSN (E): 2993-2769*
- 37.Бурханова Д. С. и др. ТИМОМЕГАЛИЯ И СОСТОЯНИЕ ЗДОРОВЬЯ ДЕТЕЙ ПЕРВОГО ГОДА ЖИЗНИ //Новости образования: исследование в XXI веке. – 2023. – Т. 1. – №. 12. – С. 461-466.
- 38.Шарипов Р. Х., Расулова Н. А., Бурханова Д. С. ЛЕЧЕНИЕ БРОНХООБСТРУКТИВНОГО СИНДРОМА У ДЕТЕЙ //ЖУРНАЛ ГЕПАТО-ГАСТРОЭНТЕРОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ. – 2022. – №. SI-3.
- 39.Sadriiddinova, B. D. (2023). THYMOMEGALY AND THE STATE OF HEALTH OF CHILDREN IN THE FIRST YEAR OF LIFE. *Open Access Repository, 10(10)*, 26-28.
- 40.Бурханова, Д. С. (2023). ТИМОМЕГАЛИЯ И СОСТОЯНИЕ ЗДОРОВЬЯ ДЕТЕЙ ПЕРВОГО ГОДА ЖИЗНИ. *Новости образования: исследование в XXI веке, 1(12)*, 461-466.
41. Шарипов, Р. Х., Расулова, Н. А., & Бурханова, Д. С. (2022). ЛЕЧЕНИЕ БРОНХООБСТРУКТИВНОГО СИНДРОМА У ДЕТЕЙ. *ЖУРНАЛ ГЕПАТО-ГАСТРОЭНТЕРОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ*, (SI-3).
- 42.Jiyanboevich, Y. S., Maxmudovna, M. D., Suyunovich, B. E., & Sadridinova, B. D. (2023). The Effect of Mdr-1 Gene Polymorphism Genotypes on The Structure and Effectiveness of Treatment of Chronic Gastritis. *Rivista Italiana di Filosofia Analitica Junior, 14(2)*, 897-903.
- 43.Sadriiddinova, B. D., Erkinovna, K. Z., & Bahodirovna, X. M. (2023). ACUTE MYOCARDITIS LINKED TO THE ADMINISTRATION OF THE COVID 19 VACCINE. *Journal of new century innovations, 31(2)*, 91-94.
- 44.Sulaymonovna, U. S., & Sadriiddinova, B. D. (2022). REVMATİK ISITMA PATOGENEZI HAQIDA ZAMONAVIY MA'LUMOTLAR. *ЖУРНАЛ ГЕПАТО-ГАСТРОЭНТЕРОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ*, (SI-3).